

PARADIGME SOCIO-UMANE

- PERSPECTIVE EPISTEMOLOGICE -

Doru Tompea

OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

DORU TOMPEA

PARADIGME SOCIO-UMANE
— Perspective epistemologie —

Coperta: *Cristian Almășanu*

Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,

Membru Corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România

Consultant științific:

Lector univ. dr. Bogdan Ștefanachi

Proiect editorial: Roxana Alexandra Costinescu

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.) **99/2010**

Ediție anastatică

Iași, 2010

Tipo Moldova,

E-mail: office@tipomoldova.ro

www.tipomoldova.ro

DORU TOMPEA

**PARADIGME
SOCIO-UMANE**

— Perspective epistemologice —

TIPO MOLDOVA

C U P R I N S

MODELUL SOCIO-UMAN DE LA STRATEGIA EURISTICĂ LA ÎNTEMEIEREA EPISTEMICĂ	9
1. PRELIMINARII EPISTEMOLOGICE ALE MODELULUI EXPLICATIV PRIVIND SOCIO-UMANUL	14
1.1 Introducere la tema explicării socio-umanului	14
1.1.1. Cunoaștere și explicație în științele omului 14	
1.1.2. De la pre construcția logică la analiza pragmatică	19
1.2. Faptul social ca obiect epistemic	22
1.2.1. Cunoașterea științifică a faptului social ...	22
1.2.2. Etapele cercetării fenomenelor socio - umane26	
1.2.2.1. Întrebarea de început	27
1.2.2.2. Explorarea	29
1.2.2.3. Constituirea problematicii	32
1.2.2.4. Construirea modelului de analiză	33
1.2.2.5. Conceptualizarea inductivă	35
1.2.2.6. Observația	38
1.2.2.7. Analiza informațiilor	40
1.2.2.8. Formularea concluziilor	41
2. MODELUL EXPLICATIV SOCIO-UMAN	42
2.1. Caracteristici	42

2.2. Analiza diferitelor tipuri de modele explicative	56
2.2.1. Modelul structural	56
2.2.2. Reducția explicativă marxistă	57
2.2.3. Modele antidialectice	62
2.2.4. Modelul explicativ prin dialectica negativă, între revenire și devenire	65
2.2.5. Consecințele escatologice ale modelului dialecticii negative	67
3. EPISTEMOLOGIA ORDINII SOCIETALE	72
3.1. Perceperea socialului. Tentația sintezei	72
3.2. Premisele și structurile socialului	73
3.3. Raționalitatea și realitatea socială	76
3.3.1. Conștiința, conștiința efectivă și conștiința posibilă	79
3.3.2. Structuri antropologice și fapte de credință	80
3.3.3. Miturile și istoria societății	85
3.3.4. Gândirea tacită și sensul existenței umane	86
3.4. Spontanul	88
3.4.1. Spontanul ca inconștientă a activității conștientului	88
3.4.2. Spontaneitatea și ironia istorică	91
3.5. Motivație și determinism	92
3.5.1. Impulsul	99
3.5.2. Trebuințele	100
3.5.3. Interesul	102

3.5.4. Scopul	103
3.5.5. Motivația și proiectul uman	107
4. ORDINEA SOCIALĂ ȘI INDIVIDUALITATEA	111
4.1 Determinismul – o cuantificare	111
4.1.1. Istorie și determinism	115
4.1.2. Rolul conceptelor dezvoltare și legitate în modelul explicativ	120
4.1.3. Devenire și sens social	121
4.2. Ordinea socială și individualitatea	127
4.2.1. Diferența ontologică și istoricitatea	147
4.2.2. Instituirea umană și dezvoltarea istorică	151
4.2.3. Istorie și libertate	156
4.2.4. Libertate și creație socială	163
5. DESCHIDERI ȘI PERSPECTIVE EPISTEMOLOGICE ÎN TEORIA SOCIALĂ.....	168
5.1. O nouă tranziție.....	170
5.2. Teoria modernizării	174
5.3. Teoria antimodernizării.....	187
5.4. Teoria postmodernismului	194
5.5. Neomodernismul.....	201
5.6. Reducția modernizării	210
6. ÎN LOC DE CONCLUZII.....	214
7. BIBLIOGRAFIE.....	216